

Bavlnka parazitní renty, Trump a Putin

Letošní ekonomická prognóza **Michaila Chazina** je hlavně o tom, jak vývoj v Rusku i globálně ovlivní to nové, co dominuje dostihům o Bílý dům. Světové „elity“ už „definitivně rozdělily do dvou velkých skupin“. Tu první tvoří „finančníci“, těsně napojení na nadnárodní banky, vzešlé z brettonwoodského systému a 'reaganomiky'. Ta druhá se „skládá ze tří součástí“: „amerických izolacionistů, pro něž jsou zájmy americké ekonomiky důležitější než zájmy světového finančního systému“; „mimoamerických 'finančníků', orientujících se hlavně na Londýn (a donedávna i na Hongkong), elit 'bývalého' britského impéria“; a „kontinentálních elit Evropy, tedy představitelů 'staré' aristokracie, pozůstatků impérií XIX. století (německého, rakousko-uherského a osmanského)“.

Obamův „měkký izolacionismus“

„Obamův tým“ je z ranku „měkkých izolacionistů“. „Zablokoval pokus o převod emise americké měny zpod kontroly USA.“ Zároveň „značně omezil roli těch, kdo za 'finančníky' kopal v Bílém domě“. A v „roce 2014 zastavil i masivní emisi dolaru“, jádro „jejich infrastruktury“. Nejen pro Rusko tak bude mít „rozhodující význam, zda prezidentské volby v USA vyhraje představitel 'tvrdých izolacionistů' (řekněme Trump), anebo naopak 'finančníků' (řekněme Clintonová)“.

V Rusku ty druhé reprezentuje „liberální tým“. Právě ten „má pod kontrolou finančně-ekonomickou a rozpočtovou politiku země. S krajně tristními výsledky.“ Vláda, „místo aby přijala reálná protikrizová opatření, zvyšuje daně (neb ruským 'liberálům' se ekonomika redukuje na vyrovnaný rozpočet)“. Obnova vlastního průmyslu, nahrazujícího dovozy, naráží na to, že „rublový investiční zdroj v podstatě neexistuje“ („zakázal ho už Gajdar“). Také „daňovou politiku zkoncipovali zahraničním poradci už počátkem 90. let“. S cílem „likvidovat výroby s vysokou úrovní přidané hodnoty“. „Změnit Rusko v surovinový přívěsek světové ekonomiky.“

Slepá ulice privatizace

Až do „kauzy Jukos“ však „oligarchové daně neplatili vůbec“ (anebo díky „offshorovým“ habad'urám jen symbolicky). Mezitím ovšem „informační revoluce však vykonala své“. A „daňová správa je s to donutit prakticky každý podnik“ – v „reálném sektoru ekonomiky“ – „k úhradě VŠECH daní“. Právě však za situace, kdy je eldorado z počátků privatizačního švindlu nenávratně pryč. Těžilo nejen z pohádkově laciných vstupů, zděděných ze sovětské éry, ale i gigantických hodnot, pořízených „za pět prstů“. „Kalkulovaný podnikatelský zisk činil minimálně 50 procent.“ Teď je to maximálně kolem 15 procent (oproti 3 – 4 procentům v reálných sektorech EU). Při zdanění, odvozeném z dřívější rentability, je tak „většina ruských podniků ztrátová z principu“.

Tím hůř se obsluhuje i úvěr. Insolvenční paragrafy straní věřitelům, a ne zachování produkce. Až po právo prohlásit bankrot podniku, schopného plnit závazky aspoň částečně. „V takovém stavu je dnes ovšem skoro každý. Masová vlna bankrotů podniků v reálném sektoru tak může nastat už brzy.“ V ruských podmínkách se to vesměs rovná „jejich totální likvidaci“. Bankrot tu, díky platné legislativě, končívá „rozprodejem základních fondů do šrotu“.

Rizika „postsovětského“ dědictví

V rukou soukromého sektoru je i téměř veškerá distribuce potravin, služby spojené s bydlením, i další součásti civilizační infrastruktury. Domino bankrotů proto hrozí vážnými poruchami v situaci, kdy samy dodávané komodity k dispozici jsou. Tím spíš, že dnešní vedení i aparáty veřejného sektoru umí jen „outsourcing“ - a „výběrová řízení“, šitá na míru spřátelených firem, často naprosto „fiktivních“.

Na hranu „kolapsu“ to může vést i „letos už na podzim“. „Spoléhat na ‘administrativní vertikálu’ je naivní.“ Jen zdánlivě je „řízena z Kremlu“ i centrální banka. Ve skutečnosti jí totiž „vrcholné vedení země žádné konkrétní úkoly nezadává“. Ilustrací je i reakce centrální banky na údery „ekonomické války“. Z Ústavy má garantovat hlavně stabilitu národní měny. Rusko však loni právě z tohoto hlediska skončilo až na konci světového žebříčku.

Naschvály „liberální“ smetánky

„Tak skvělý výsledek už nelze připsat jen čiré nekompetentnosti. Dá se ho dosáhnout jen schválně. Vysvětlení jsou pro to dvě. Prvé v tom, že vedení centrální banky je v těsné korupční vazbě s vedením největších (včetně státních) bank, která cílevědomě, s cílem dosáhnout maximálního zisku, zvětšují amplitudu kolísání měnových kursů. Z hlediska zákona je to zločin. K devalvaci rublu přitom došlo právě v době, kdy USA emisi dolaru zastavily. A světový dolarový systém začal trpět problémy s likviditou. Rostoucí volatilita rublu vedla ke zvýšenému odlivu kapitálu (čti ke zvýšení poptávky po dolaru), což podpořilo právě tento systém.“

I „abstrahuje-li se od spekulace (tzn. prodeje valut za maximální a jejich nákupu za minimální cenu, což pro bankéře napojené na centrální banku není problém), výnos investice do dolaru (koupeného 1. ledna a prodaného 31. prosince 2015) činil kolem 100 procent. O jakých soukromých investicích do reálného sektoru pak může být řeč? Privátní majitel chce přece inkasovat zisk, a ne na svůj účet podporovat ruskou ekonomiku.“

Nomenklatura na dálkový ovladač

„Jsme členy MMF, podepsali jsme jeho ústavu a prostě jen tupě posloucháme jeho instrukce.“ I ruský „liberální tým“ byl „nominován už administrativou

amerického prezidenta B. Clintona“. A dodnes je „v mnoha směrech řízen lidmi, dirigujícími světovou finanční politiku 90. let“. Včetně „Larryho Summerse, jehož dopisy Čubajsovi, dostupné na internetu, jsou nadmíru příznačným oknem do systému vzájemných vztahů“.

Být na lidi kolem sebe jako pes – podotýká ekonom, mající to z první ruky – není Putinův styl. „Liberálové“ se tak nemusí bůhvíjak nervovat, i když sekají lecjaké chyby.“ Tváří v tvář rostoucím problémům „jsou však ve stále zranitelnějším postaavení“. A právě to „nutně vyvolá útoky na všechny lídry, tak či onak alternativní vůči finančně-ekonomickému bloku vlády“. Například na vicepremiéra Dmitrije Rogozina, řídícího obranný průmysl - či Putinova poradce Sergeje Glazeva, demaskujícího děsivá manka „liberálů“ i z pozice akademika - jsou už v plném proudu.

Tanec mezi pukavci

Putin musí i ekonomické otázky řešit v kontextu vnějších tlaků. Je přitom obklopen „minimálně dvěma protikladnými skupinami, jejichž partneři v zahraničí si jdou navzájem po krku“. Ve „skutečnosti jich je ještě víc, protože sami 'izolacionisté' se skládají přinejmenším ze tří součástí“. Takže na poli „své syrské (a částečně i ukrajinské) strategie Putin světové 'finanční' elitě aktivně čelí“. Zatímco tu „finančně-ekonomickou kormidluje právě jejím kursem“. Skoro „jakoby Alexandr Něvský, když se chystal k boji s Teutonským řádem, svěřil zásobování své armády právě jeho dceřině firmě. Došel by s takovou politikou až k Čudskému jezeru? Silně pochybuji.“

„Putin leží finanční elitě v žaludku už roky.“ Teď jsou však „jejím hlavním nepřitelem američtí izolacionisté, britské elity ('Windsori', 'Rothschildové' atd.) a 'zespolečenštěný Vatikán' coby symbol 'starých' kontinentálních elit“. Putin se pro „'finančníky' stane úhlavní hrozbou, jen pokud konfrontaci vyvolá sám“. Proto „všelijak manévruje, 'červenou čáru' však nepřekračuje“.

Co nepoptává jen železná Hillary

V boji o Bílý dům má stále šanci i Sanders („například pokud Clintonovou vyřadí zločiny, které má kontě“). Vyhraje-li Trump, bude „po Putinovi chtít garance partnerských vztahů“. Že se „ve svém okolí zbaví lidí 'finančníků', jeho nepřátel“. A Rusko „převzme odpovědnost za řadu regionálních problémů, na něž Trump americké peníze nechce utrácet“ Hlavně za „bezpečnost ve východní Evropě a částečně i na Blízkém východě“. Tedy i za „zkrocení teroristické sítě, která 'finančníkům' vděčí za svůj vznik“.

Trump se s „Putinem dohodne téměř garantovaně. 'Finančníky' to nutně denervuje“. Proto „tlak na Putina“ – ze strany „'finančníků', podporovaných jejich ruskou agenturou“ – „prudce zesílí už velice brzy“. Ve snaze „udělat z něj toho, 'komu nelze ani podat ruku““. Cirkus na téma „ruská hrozba“ se přitom svěří hlavně „proamerickým elitám zemí východní Evropy“. Těm

totiž - přestanou-li Bílému domu vládnout „finančníci“, kteří je nominovali“ - nehrozí jen „ztráta koryt, která si vyseděly“. „Nová moc těchto zemí totiž zahájí i protikorupční vyšetřování“. A dnešní „elity“ tu nemají „sebemensi garance, že je zaštití i nové vedení USA“. Pro „Trumpa to budou lidé jeho nepřátel. Ti s americkým občanstvím si to v ideálním případě odsedí v americkém vězení.“

Americký pud sebezáchovy

Sám Trump, chce-li „revanši ‘finančníků’ předejít“, musí změnit „celkový model, založený na nadvládě finančního sektoru“. „Zvýšit úrokovou sazbu Fedu na úroveň, při níž ‘paraziti’, žijící z dolarové emise (včetně nadnárodních bank), zajdou na úbytě, podniky a domácnosti projdou bankrotem“. A „ekonomika, očištěná od dluhů, se ‘odrazí od tvrdého dna’ a začne růst“.

Tím ostřeji vyvstává otázka alternativ. Růstu na „jiných základech, než poptávky stimulované peněžní emisí“, mířící do dluhové pasti. Zatím však chybí „dokonce i vědecký ‘jazyk’, pravdivě popisující dnešní stav. Krize trvá už osmý rok, ‘mainstream’ ji však vysvětlit neumí.“ Už od konce 70. let je totiž „ekonomický diskurs v režii finančního sektoru“. Mantrou, podle níž má vládnout ekonomice, jsou odkojeni i „absolventi ekonomie z posledních 40 let“.

Sezóna skutečných alternativ

Rukavici jí hází jen „školy na bázi politické ekonomie“. Širší zázemí mají právě v Rusku. Včetně „teorie krize, napsané skoro o 10 let dřív, než začala“ (<http://www.stripkyzesveta.cz/cz/knihovna/283/m-chazin-a-kobjakov-soumrak-dolaroveho-imperia-a-konec-pax-americana>). Alternativní koncepce růstu jsou k máni „jen v podobě pro makroekonomy“. Národohospodářské praxi je „bude třeba adaptovat. Ale existují!“ Pro „boj s ‘finančníky’“ – má-li „přejít z pasivní do aktivní fáze“ – je to jediná reálná báze. V koncepčním vakuu, srovnatelném s křížovatkou po pádu carské despotie. I tehdy stála otázka, zda vůbec existuje síla, schopná navigovat z krize. „Taková strana tu je!“ zaznělo jen z jedněch úst. Kdo nabídne „alternativní scénář“, zakládající „skutečný ekonomický rozvoj“, má nevídanou šanci bodovat i tentokrát.

Chazin míří do černého. Finanční oligarchie už umí jen parazitní rentu. V té bavlne si už nevidí ani na špičku frňáku. Titulované reprobodny, které si vydržuje, jsou na tom stejně. Slepota, vyhastrošenou za Bystrozrakého, zlomí jen projekt, který z ní nemá mindrák. Nic proti právům gayů a lesbiček. Vegetariánů a žabiček. Ani slonů, vybijených na kšeft. Levice má však i urgentnější agendu – předejít civilizačnímu harakiri. Pustíme se do toho?

Josef SKÁLA

(Vyšlo v HaNo, do elektronického vydání se však „nevešlo“. Takže aspoň rukopis stejného znění)